Normatieve professionaliteit

Professionele identiteit, rol en verantwoordelijkheid

Monique ten Brinke

©ETHIEK@WORK

Monique ten Brinke

Openbaar apotheker (Apotheek Eersel)

Master Zorg, ethiek en beleid (UvT)

Lid SIG Ethiek & Filosofie van de Farmacie (KNMP)

Lid geschillencommissie (SKGE)

Gastdocent identiteit, rol en verantwoordelijkheid farmacie (RUG)

Gastdocent ethiek en AI in de digitale farmaceutische zorg (UU)

www.ethiek-at-work.nl

©ETHIEK@*WORK*

Doelstelling

Handvatten voor normatieve professionalisering
en het belang van het Handvest

©ETHIEK@WORK

Professionaliteit apotheker

- hoog ‘up to date’ niveau van kennis en vaardigheden
- sociaal contract: dient het ‘goed’ van de ander en het ‘goed’ van de samenleving
- zelfregulatie van de beroepsgroep en een eigen professionele standaard
- kritisch vermogen ten aanzien van de eigen professionele standaard
- hanteren van professionele autonomie (relationele vrijheid)
- in staat het eigen handelen vakinhoudelijk en ethisch te verantwoorden

- in staat tot reflectie en dialoog

Zie ook definitie Handvest van de apotheker, KNMP

Lit.: M.de Ronde, Professionaliteit en persoonsontwikkeling, 2015.

Professionaliteit apotheker

Vakinhoudelijke en normatieve professionaliteit onlosmakelijk verbonden met elkaar

Als apotheker niet alleen de dingen ‘**juist**’ doen
maar ook ‘doen wat **goed** doet’

Uitgangspunt van professie als openbaar apotheker:

Ons handelen heeft direct invloed op het welzijn van mensen

©ETHIEK@WORK

Het Handvest voor de apotheker

Grondslag voor het professioneel en ethisch handelen –> Identiteit

- De professionele context en het in-relatie-staan
- Kennisdomein
- Professionele kernwaarden

©ETHIEK@WORK

Farmaceutische ethische kwesties

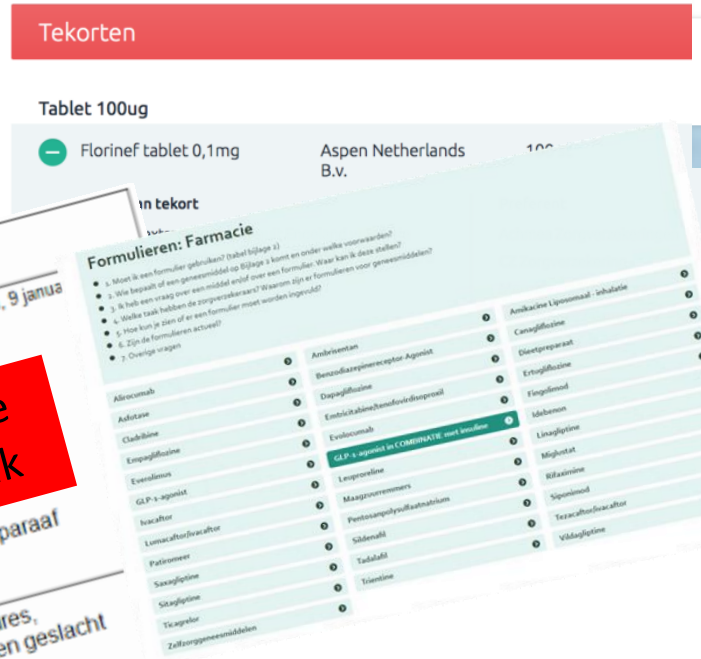

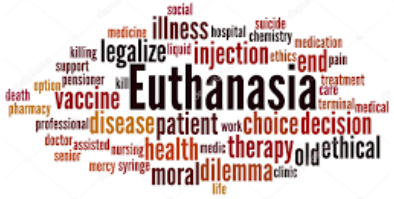

"It's an experimental drug. We're still testing to see how much customers will pay for it."

©ETHIEK@WORK

Professionele context van de openbare apotheker : web van relaties

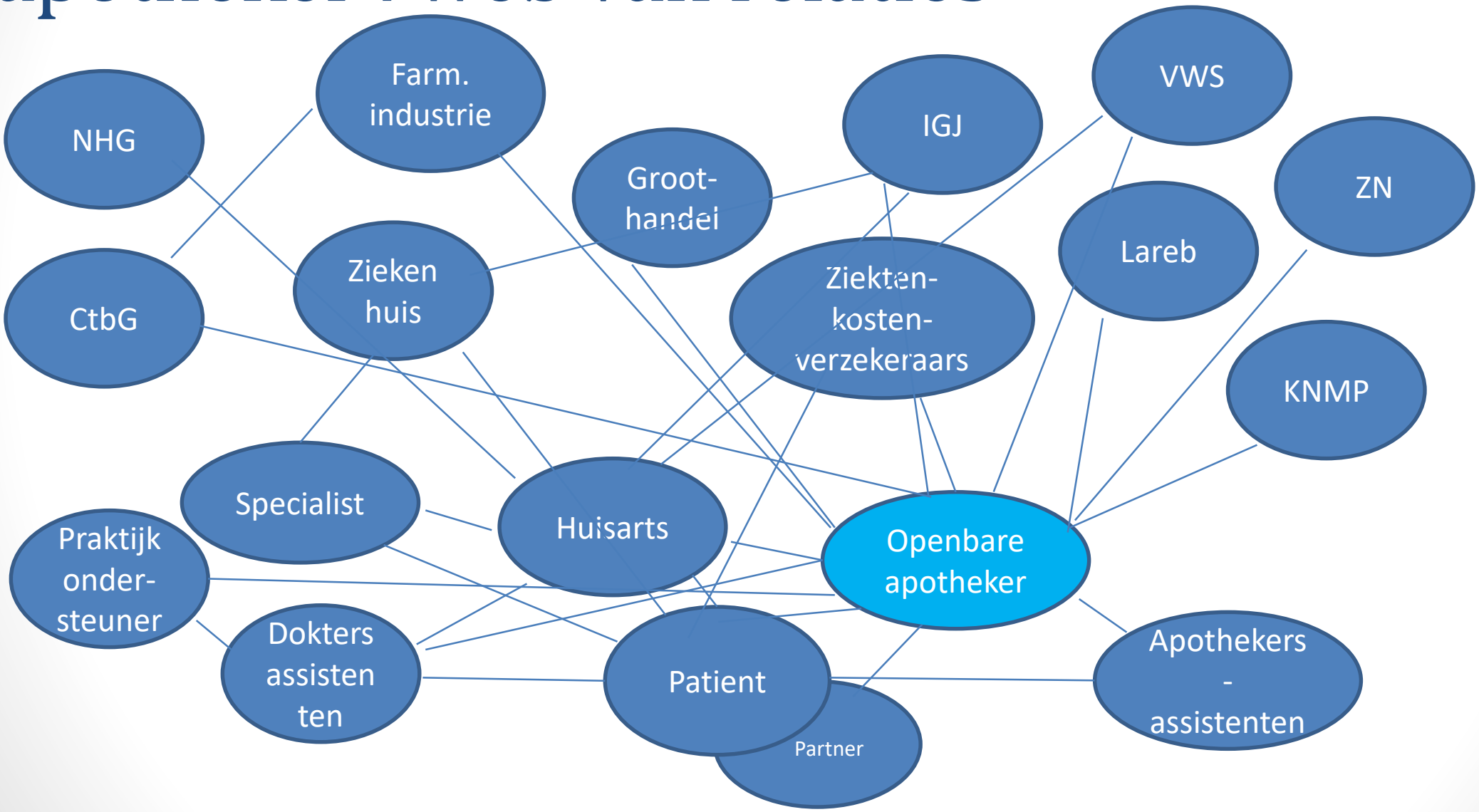

©ETHIEK@WORK

Professionele context van de openbare apotheker : verschil in logica tussen systeem en leefwereld

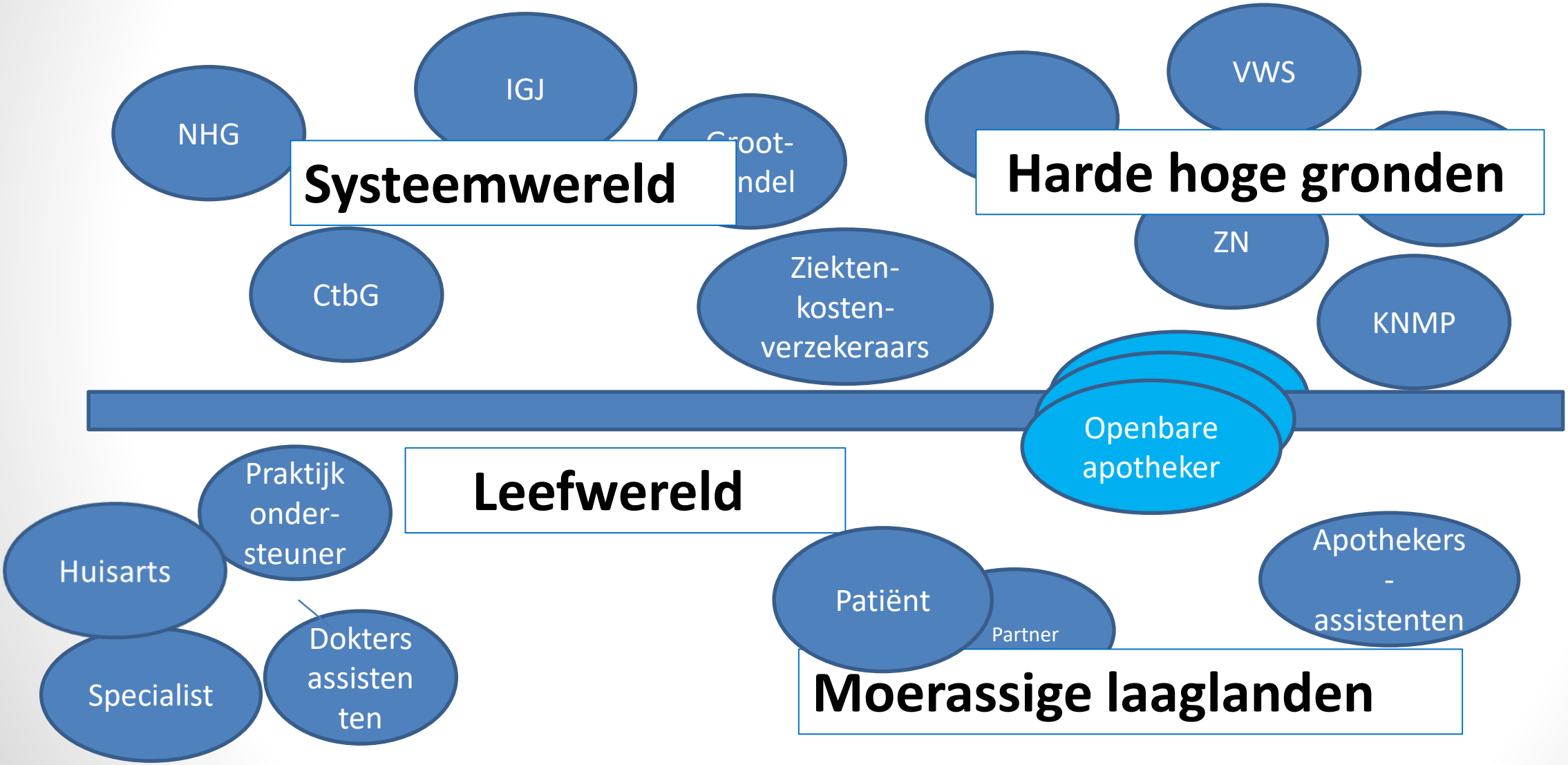

©ETHIEK@WORK

Normatieve professionaliteit: omgaan met verschillende logica's

Logica van de harde hoge gronden : rationaliteit, universaliteit, wetenschappelijke kennis en het marktdenken, het kwaliteitsmanagement, wetgeving, contracten, richtlijnen en prestatie-indicatoren

→ **Streven naar effectief, doelmatig en veilig**

gebruik van geneesmiddelen (objectief & controleerbaar)

Logica van de moerassige laaglanden: behoefte en verwachtingen omtrent welzijn van de patiënt, zet vakdeskundigheid in, gaat uit van praktisch realisme, heeft oog voor context, staat in relatie met andere experts uit andere disciplines, ziet morele complexiteit van de dagelijkse praktijk

→ **Streven naar werk**
dat deugt én dat deugd doet (subjectief & hanteren van onzekerheden)

©ETHIEK@WORK

Normatieve professionaliteit: in-relatie-staan en omgaan met verschillende visies

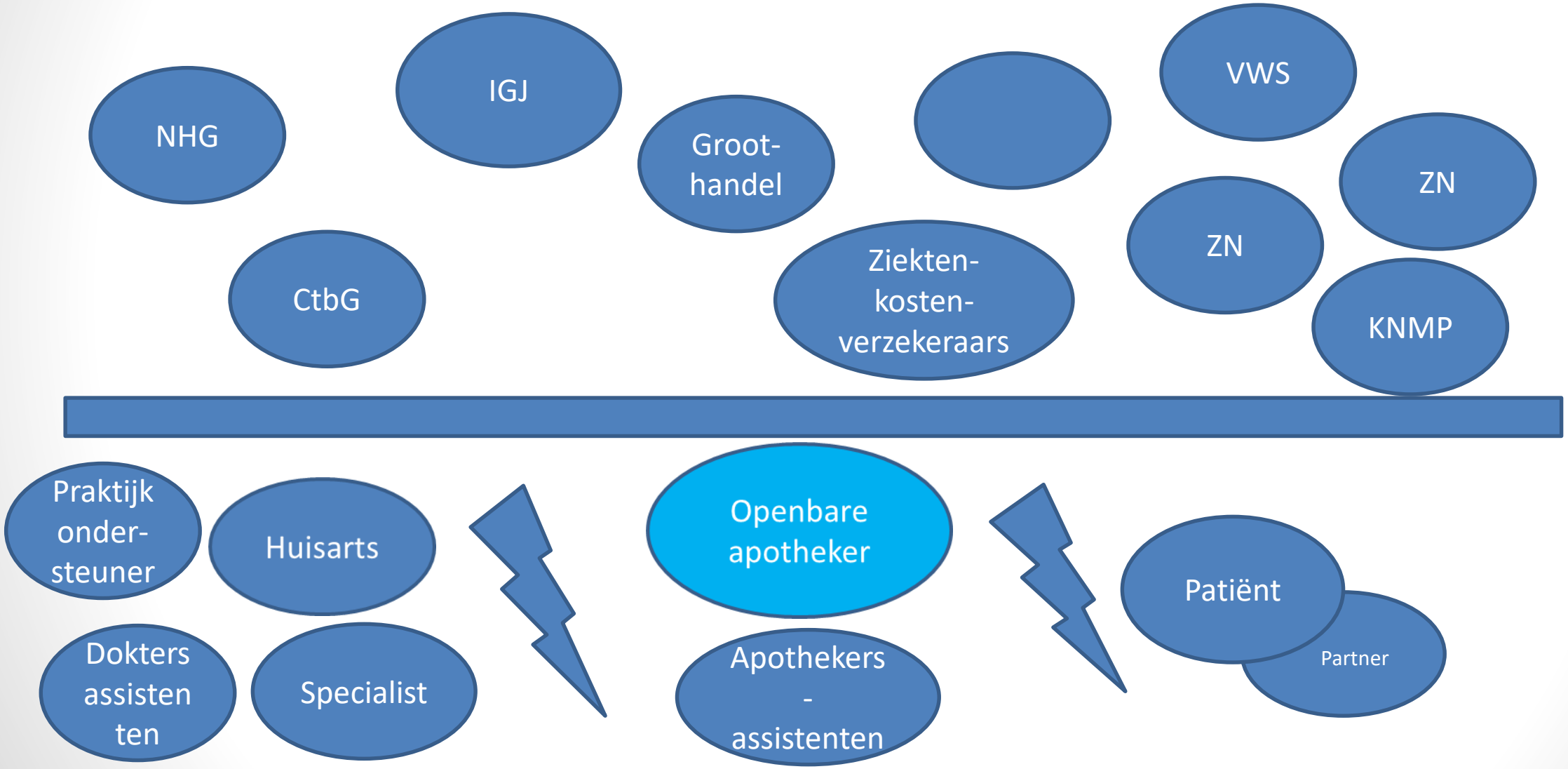

©ETHIEK@WORK

Normatieve professionaliteit: omgaan met verschillende rollen, verantwoordelijkheden en waardenbronnen

Persoonlijke waarden

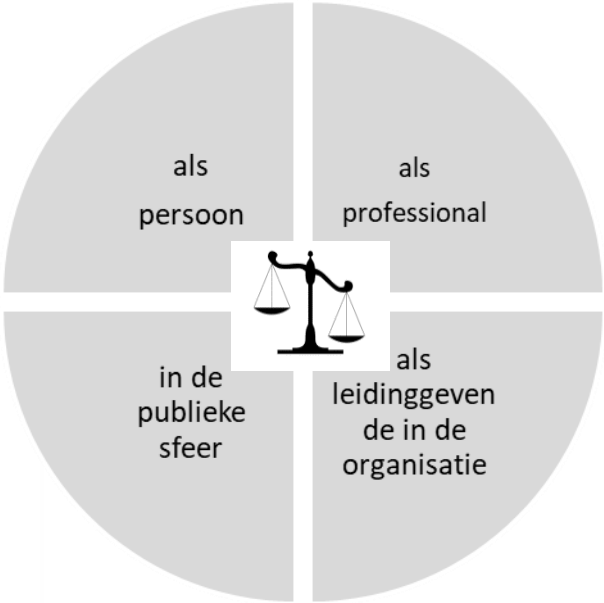

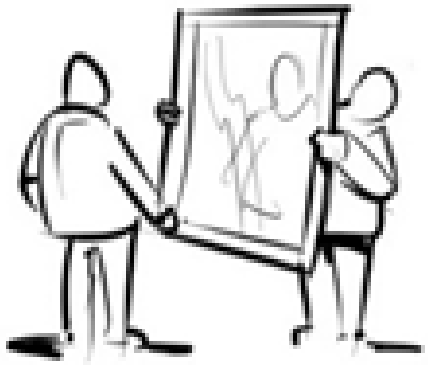

Professionele kernwaarden

Waarden in de samenleving en de gezondheidszorg

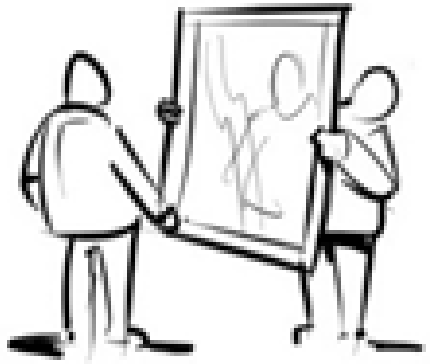

Waarden van de organisatie

©ETHIEK@WORK

Normatieve professionaliteit (=NP)

Uitdagingen voor normatieve professionalisering:

1. Omgaan met spanning tussen systeem en leefwereld
2. Omgaan met verschillende visies
3. Omgaan met verschillende rollen en verantwoordelijkheden en verschillende waardenbronnen

©ETHIEK@WORK

1. NP: omgaan met systeemwereld en leefwereld vraagt om andere vorm van leren (Donald Schön)

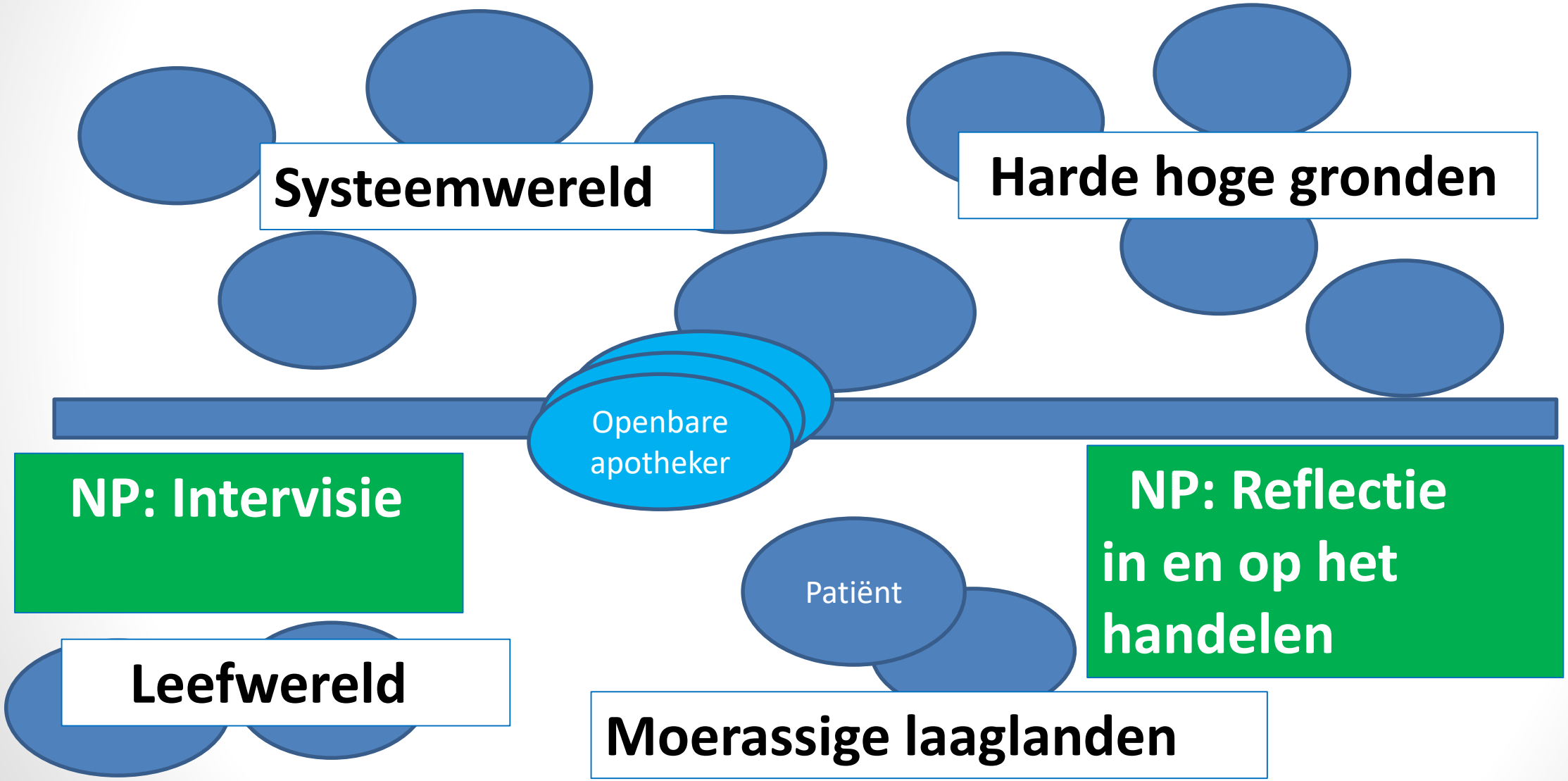

©ETHIEK@WORK

2. NP: omgaan met andere visies

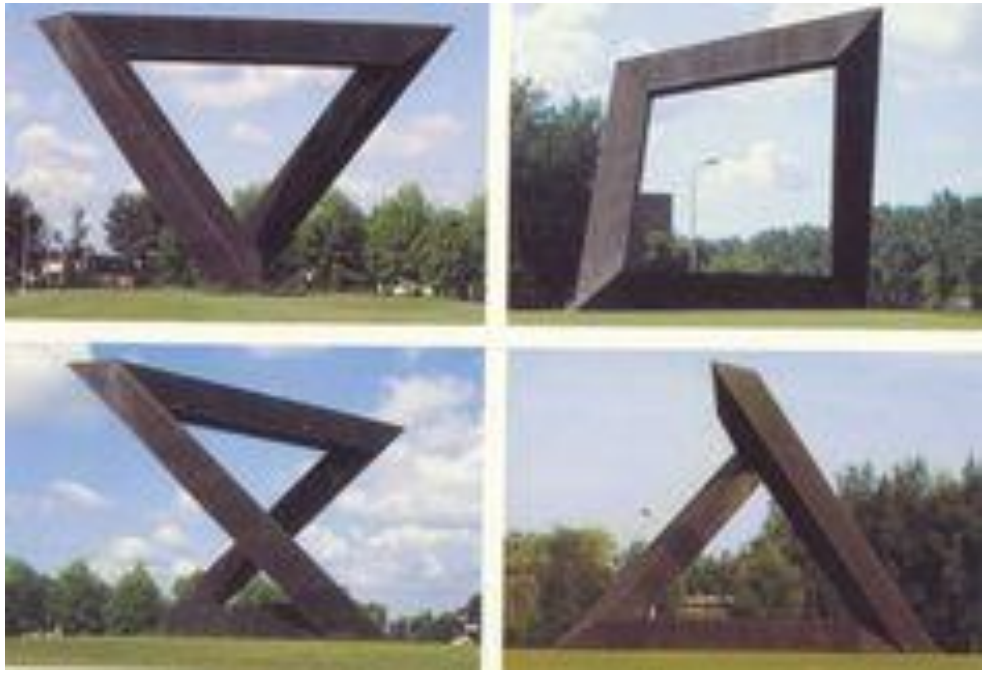

Omgaan met andere visies: het perspectief van jezelf en de ander verbreden

NP: Dialoog

2. NP: Omgaan met andere visies

In-relatie-staan en omgaan met andere visies: het voeren van de dialoog

Het goed voeren van de dialoog begint bij het verstaan van de ander:

1. Oprechte interesse en aandachtige betrokkenheid op het welzijn van de patiënt
2. Oog voor kwetsbaarheid
3. Het kwaad begrenzen

Voorbeeld casus: Patiënt wil Tiotrus in plaats van Tavulus.

Naar aanleiding van bevindingen prof. H. Kunneman nav onderzoek promovendi Normatieve Professionalisering en op basis van het werk van filosoof P. Ricoeur, psychoanalytica J.Benjamin, filosoof J.Butler

3. NP: zich verhouden tot verschillende rollen en waardenbronnen

Poll vraag: interactieve casus: Hydroxychloroquine op recept (2020)

- 400 stuks hydroxychloroquine op recept
- Voorschrijver is een bekende huisarts
- Patiënt is de broer van huisarts (geen patiënt in de apotheek)
- Reden van voorschrijven: broer is tandarts en loopt extra risico op COVID-19 infectie
- Achtergrond: op dat moment wordt gedacht dat hydroxychloroquine het ziekteproces wellicht positief zou kunnen beïnvloeden.

©ETHIEK@WORK

Interactieve casus: hydroxychloroquine

Poll vraag: Wat doet u?

A. Je levert niet af maar je biedt je expertise aan om samen op onderzoek te gaan.

B. Je levert het af. Je hebt een goede persoonlijke verstandhouding met huisarts en dat wil je zo houden.

C. Je levert het af. Hij mag het voorschrijven, je hebt het op voorraad en gunstig voor resultaat van het ketenpartneronderzoek dat binnenkort loopt

D. Je levert niet af. Je wilt hydroxychloroquine op voorraad beschikbaar houden: patiënt met reumatische aandoeningen en mogelijk in toekomst bij COVID-19 infectie.

©ETHIEK@WORK

Casus: Hydroxychloroquine (vervolg)

A. Je biedt je expertise aan. **Farmaceutische deskundigheid**

B. Je levert het af – je hebt een goede verstandhouding met huisarts **Loyaliteit**

C. Je levert het af – hij mag het voorschrijven en je hebt het op voorraad **Ketenpartnertevredenheid**

D. Je levert niet af – je wilt hydroxychloroquine op voorraad beschikbaar houden voor je patiënt met reumatische aandoeningen en mogelijk in toekomst bij COVID-19 infectie. **Betrokkenheid op welzijn van patiënt en maatschappelijke verantwoordelijkheid**

©ETHIEK@WORK

3. NP: zich verhouden tot verschillende rollen en waardenbronnen

NP: Zelfbewustzijn
Waar ga ik voor? Waar sta ik voor?

Loyaliteit

Betrokkenheid op het welzijn van de patiënt en maatschappelijke betrokkenheid
Farmaceutische deskundigheid

Maatschappelijke betrokkenheid

Ketenpartnertevredenheid

©ETHIEK@WORK

NP: zelfbewustzijn

Reflectie, intervisie of dialoog:

1. Analyseren van argumenten: inductie van waarden –> Welke waarde wil ik met mijn handeling tot uitdrukking brengen ?
2. Proportionaliteit van waarden

Casus:

Farmaceutische deskundigheid

Loyaliteit

Ketenpartneronderzoek

Betrokkenheid op het welzijn van patiënt en maatschappelijke betrokkenheid

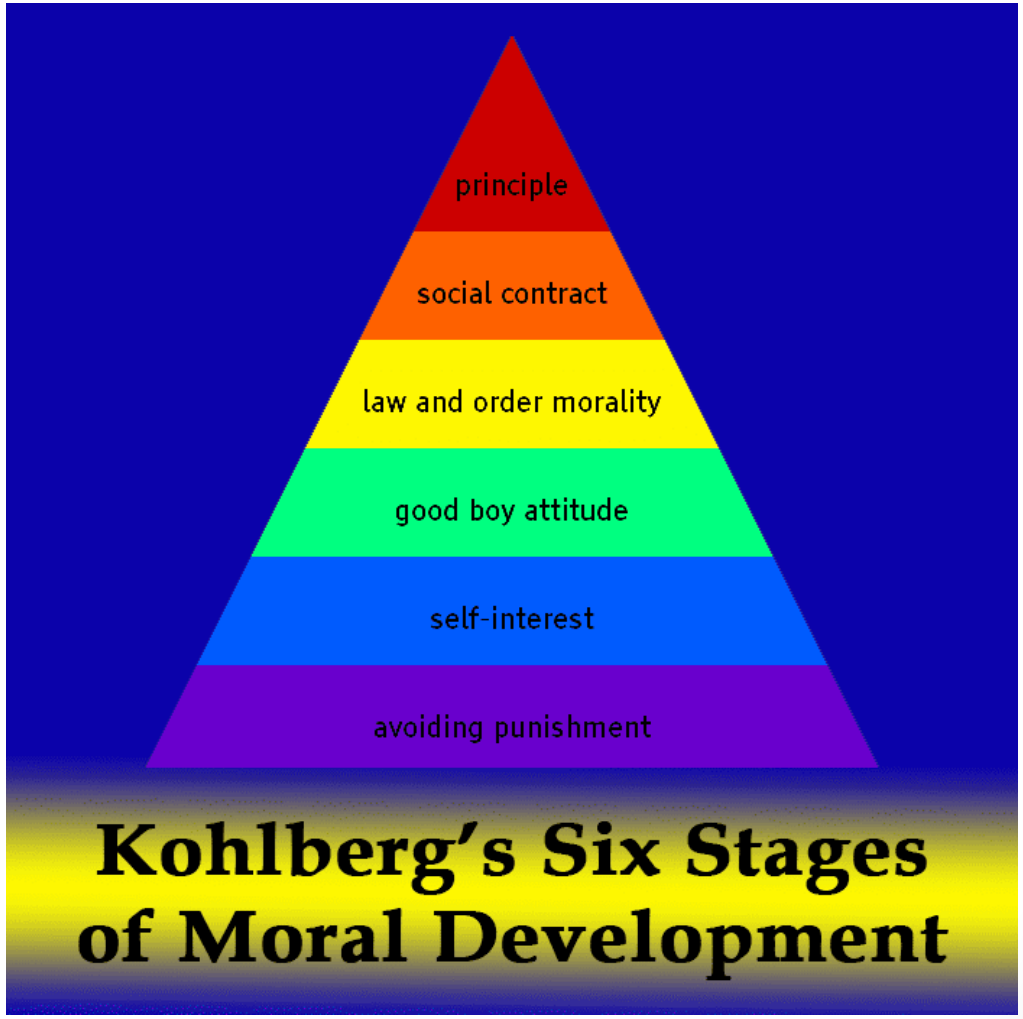

©ETHIEK@WORK

Normatieve professionalisering door zelfbewustzijn

Reflectie op het Handvest

Wat is de professionele grondslag waaraan de apotheker zijn identiteit ontleent en waarop hij zijn professionele handelen baseert?

- Kennisdomein en het sociale contract
- De professionele context en het in-relatie-staan
- Professionele kernwaarden
- Oog voor kwetsbaarheid

©ETHIEK@WORK

Normatieve professionalisering door reflectie op de professionele kernwaarden

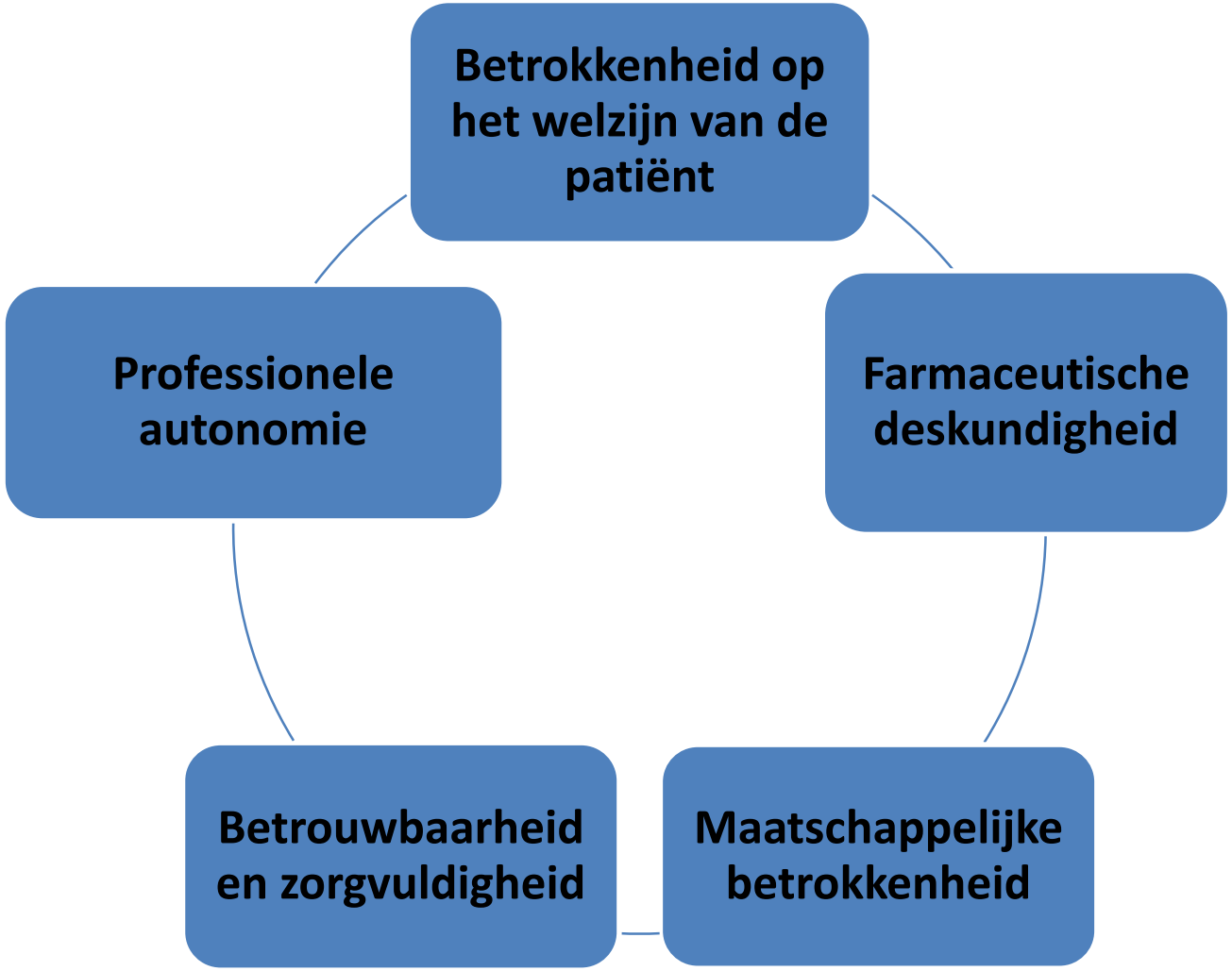

©ETHIEK@WORK

Normatieve professionalisering:

Vragen bij reflectie en intervisie:

1. Wat zijn de gevolgen? Hoe kan ik de schade minimaliseren?
2. Wat zeggen de wetten, de standaarden, de richtlijnen, de contracten?
3. **Hoe breng ik de kernwaarden uit het Handvest tot uitdrukking in mijn handelen?**
4. **Heb ik oog voor context, de relaties en oog voor kwetsbaarheid?**

©ETHIEK@WORK

Evaluatie van de doelstelling

Normatieve professionalisering & de verkenning van het Handvest in te zetten bij reflectie, intervisie en dialoog

- Noodzaak van leren door reflectie en intervisie (moreel beraad)
- Kunnen voeren van de dialoog

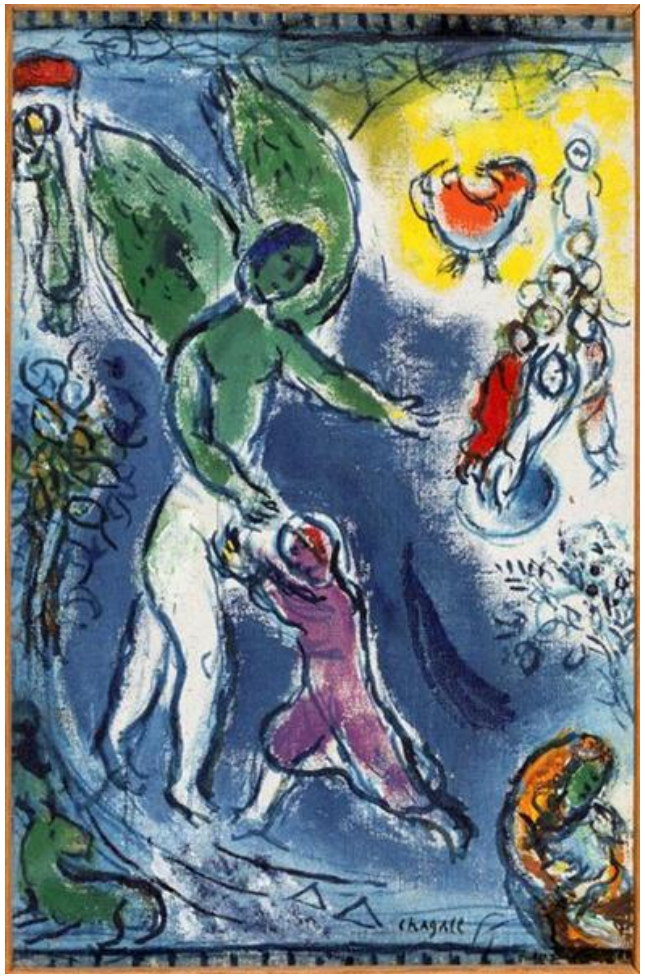

©ETHIEK@WORK

Dank u wel

©ETHIEK@WORK